

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2003 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 19
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2021 m. vasario 12 d. įsakymo Nr. D1-84
redakcija)

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJOS 2021–2027 M. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos korupcijos prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos sistemoje.

2. Ši programa taikoma Aplinkos ministerijai, įstaigoms prie ministerijos, ministerijos reguliavimo sričiai priskirtoms įstaigoms ir įmonėms (toliau – ministerijai pavaldžios institucijos).

3. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, Valstybės įstaigos korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2014 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 2-100 „Dėl Valstybės įstaigos korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

4. Programa reglamentuoja Aplinkos ministerijos administracijos padalinių, ministerijai pavaldžių institucijų korupcijos prevencijos tikslus ir uždavinius, bendrąsias ir specialiąsias korupcijos prevencijos priemones, visuomenės dalyvavimą įgyvendinant šią programą ir kt.

5. Programa įgyvendinama pagal aplinkos ministro patvirtintus Programos įgyvendinimo priemonių planus, kurie rengiami dvejiems arba trejiems metams ir ministerijai pavaldžių institucijų vadovų kasmet tvirtinamus Programos įgyvendinimo priemonių planus.

6. Programoje vartojamos sąvokos:

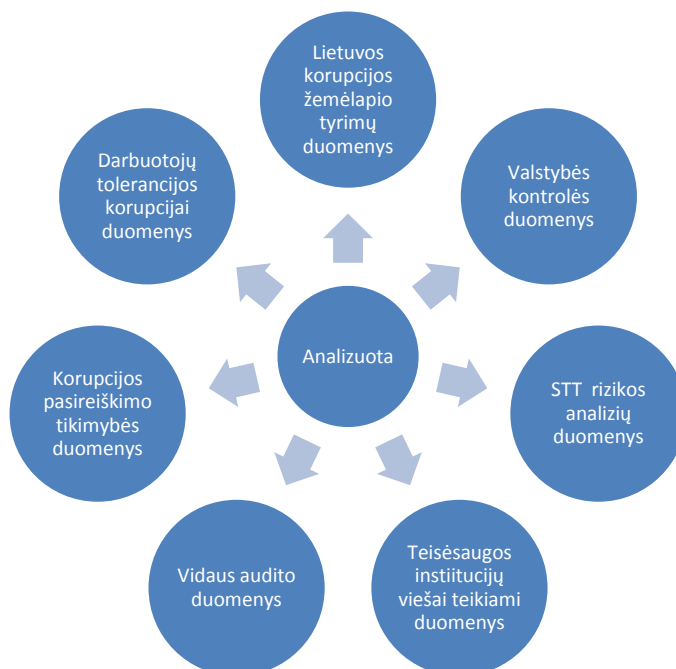
6.1. **korupcija** – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos ir kt.) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant, tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas valstybės tarnautojui, jam prilygintam asmeniui turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos ir kt.) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant šiame papunktyje nurodytas veikas ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams;

6.2. **korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas** – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens administracinis, darbo drausmės ar tarnybinis nusižengimas, padarytas tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant arba reikalaujant turinės ar kitokios asmeninės naudos sau ar kitam asmeniui, taip pat ją priimant, kai tai daroma piktnaudžiaujant tarnybine padėtimi, viršijant įgaliojimus, neatliekant pareigų, pažeidžiant viešuosius interesus, taip pat korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.

7. Kitos Programoje vartojamos sąvokos atitinka Korupcijos prevencijos įstatyme, Nacionalinėje kovos su korupcija programoje ir kituose įstatymuose įtvirtintas sąvokas.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

8. Aplinkos analizė atlikta remiantis 2018–2020 m. išorinių ir vidinių tyrimų duomenimis. Aplinkos analizės metu analizuoti šie duomenys:

9. Išoriniai tyrimai:

9.1. 2019 m. atliktas Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ tyrimas „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019“, kurį inicijavo Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT). Šio tyrimo tikslas – įvertinti korupcinę situaciją Lietuvoje, palyginti ją su ankstesnių metų rezultatais. Tyrimo uždaviniai: įvertinti tikslinių grupių požiūrį į korupciją, korupcijos paplitimą įvairiose institucijose, nustatyti respondentų korupcinę patirtį, įvertinti antikorupcinį potencialą. Tyrime dalyvavo trys tikslinės grupės: Lietuvos gyventojai, verslo įmonių vadovai ir valstybės tarnautojai.

Vertinant aktualesias Lietuvos problemas, gyventojų apklausos duomenimis, aplinkosauginės problemos sudaro 21 %, verslo atstovų – 24 %, valstybės tarnautojų – 22 % visų aktualių problemų.

Remiantis sociologinio tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019“ duomenimis, vertintas korupcijos paplitimo lygis ministerijose ir ministerijų pavaldžiose institucijose. Visų

trijų grupių respondentai Aplinkos ministeriją įvertino kaip iš dalies korumpuotą instituciją, kuri pagal gyventojų vertinimą nurodyta 5 vietoje, įmonių vadovų ir valstybės tarnautojų – 3 vietoje iš 14 ministerijų.

Visų respondentų grupės taip pat vertino korupcijos paplitimo lygį Aplinkos ministerijai pavaldžiose institucijose. Lentelėse pateikta informacija kiek procentų respondentų vertina Aplinkos ministerijai pavaldžias institucijas kaip labai korumpuotas, iš dalies korumpuotas ir visai nekorumpuotas (2018 m. ir 2019 m. duomenys):

2018 metai

Institucija	Gyventojai			Įmonių vadovai			Valstybės tarnautojai		
	Labai korumpuota	Iš dalies korumpuota	Visai nekorumpuota	Labai korumpuota	Iš dalies korumpuota	Visai nekorumpuota	Labai korumpuota	Iš dalies korumpuota	Visai nekorumpuota
VĮ Valstybinių miškų urėdija	23 %	60 %	3 %	20 %	57 %	4 %	33 %	47 %	5 %
Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija	32 %	47 %	4 %	25 %	53 %	1 %	34 %	50 %	1 %
Valstybinė miškų tarnyba	25 %	63 %	3 %	20 %	61 %	3 %	28 %	49 %	3 %
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba	15 %	50 %	10 %	12 %	50 %	9 %	15 %	49 %	8 %
Aplinkos apsaugos agentūra	7 %	47 %	8 %	7 %	50 %	6 %	14 %	35 %	10 %
Statybos produkcijos sertifikavimo centras	16 %	45 %	8 %	12 %	46 %	7 %	13 %	38 %	8 %
Aplinkos apsaugos departamentas	13 %	53 %	6 %	10 %	53 %	5 %	14 %	46 %	8 %
Būsto energijos taupymo agentūra	13 %	38 %	10 %	7 %	41 %	10 %	7 %	32 %	13 %
Aplinkos projektų valdymo agentūra	9 %	41 %	5 %	9 %	46 %	4 %	11 %	45 %	9 %
Lietuvos geologijos tarnyba	1 %	24 %	22 %	3 %	25 %	19 %	3 %	23 %	25 %

2019 metai

Institucija	Gyventojai			Įmonių vadovai			Valstybės tarnautojai		
	Labai korumpuota	Iš dalies korumpuota	Visai nekorumpuota	Labai korumpuota	Iš dalies korumpuota	Visai nekorumpuota	Labai korumpuota	Iš dalies korumpuota	Visai nekorumpuota
VĮ Valstybinių miškų urėdija	26 %	57 %	4 %	26 %	56 %	2 %	30 %	53 %	1 %
Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija	26 %	53 %	3 %	29 %	52 %	5 %	31 %	58 %	1 %
Valstybinė miškų tarnyba	23 %	62 %	3 %	23 %	62 %	2 %	25 %	58 %	2 %
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba	18 %	54 %	4 %	19 %	51 %	9 %	19 %	53 %	5 %
Aplinkos apsaugos agentūra	15 %	44 %	5 %	17 %	50 %	2 %	16 %	53 %	5 %
Statybos produkcijos sertifikavimo	15 %	37 %	9 %	16 %	40 %	9 %	13 %	45 %	7 %

centras									
Aplinkos apsaugos departamentas	12 %	50 %	7 %	19 %	50 %	6 %	16 %	55 %	7 %
Būsto energijos taupymo agentūra	8 %	33 %	13 %	10 %	40 %	9 %	6 %	35 %	13 %
Aplinkos projektų valdymo agentūra	7 %	38 %	6 %	14 %	48 %	3 %	10 %	59 %	3 %
Lietuvos geologijos tarnyba	2 %	18 %	27 %	5 %	22 %	21 %	4 %	26 %	21 %

Lyginant su 2018 m. atliktu „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2018“ tyrimu Valstybinėje miškų tarnyboje, Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos, Būsto energijos taupymo agentūroje, Aplinkos projektų valdymo agentūroje korumpuotumo lygis, gyventojų ir valstybės tarnautojų vertinimu, 2019 m. sumažėjo, tačiau įmonių vadovų vertinimu, – Aplinkos ministerijai pavaldžiose institucijose 2019 m. padidėjo keliais procentais.

9.2. Nacionalinėje kovos su korupcija programoje pateikta informacija apie aktualiose viešojo sektoriaus srityse nustatytas su korupcija susijusias problemas, korupcijos rizikos veiksnius prioritetinėse srityse. Aplinkos ministerijos ir jos valdymo sričiai priskirtų institucijų veiklai priskirtos šios sritys: teritorijų planavimas, valstybinė statybų priežiūra, atliekų tvarkymas, ūkio subjektų veiklos priežiūra, Europos Sąjungos (toliau – ES) paramos skirstymas susijęs su korupcijos rizika. Nemažai galimybių korupcijai pasireikšti vis dar pasitaiko administruojant mokesčius už aplinkos teršimą, atliekų tvarkymą, išduodant, atnaujinant ir panaikinant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus. Programoje taip pat paminėta viešųjų pirkimų sritis, kurioje korupcijos paplitimo galimybė yra didžiausia.

9.3. Aplinkosauga nuolat sulaukia Valstybės kontrolės dėmesio. Per pastaruosius metus aplinkos apsaugos srities valstybiniai auditai atliekami kasmet. Valstybės kontrolė, 2018–2020 m. atlikdama valstybinius auditus aplinkos ministro valdymo srityse, nustatė problemas, susijusias su atliekų tvarkymo reguliavimu, teritorijų planavimu, statybos leidimų išdavimu, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymu, taršos prevencijos leidimų išdavimu:

9.3.1. Valstybės kontrolė, 2018 m. atlikusi auditą pavojingųjų atliekų tvarkymo srityje, nustatė, kad pavojingųjų atliekų identifikavimo, surinkimo, naudojimo ir šalinimo sistema Lietuvoje turi trūkumų, todėl atsiranda sąlygų atliekų tvarkytojų piktnaudžiavimui. Nustatyta, kad pavojingųjų atliekų tvarkytojai veiklos nutraukimo sąmatose nurodo netikslias atliekų tvarkymo kainas, jos nerodo tikrųjų tvarkymo sąnaudų. Dalis atliekų tvarkytojų laiko didesnius pavojingųjų atliekų kiekius, nei įrašyta leidimuose, tai gali daryti neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai. Visi atliekų tvarkytojai, naudojantys ir šalinantys pavojingąsias atliekas, privalo turėti garantą, kuris užtikrintų atliekų sutvarkymą veiklos nutraukimo atveju. Jo suma apskaičiuojama įvertinus atliekų tvarkymo kainas garanto išdavimo metu. Jei atliekų kiekis ir planuojama jų tvarkymo kaina nurodoma neteisingai, kyla rizika, kad garanto suma nepadengs visų realių atliekų tvarkymo sąnaudų. Tokiu atveju pavojingąsias atliekas tenka tvarkyti valstybės lėšomis.

9.3.2. Valstybės kontrolė, 2019 m. atlikusi auditą statybos leidimų išdavimo ir statybos proceso atitikties nustatyties reikalavimams srityje, nustatė, kad statybą leidžiančių dokumentų išdavimo ir jos užbaigimą patvirtinančios procedūros, statybos valstybinė priežiūra ne visada užtikrina, kad statyba bus teisėta, statinių naudojimo priežiūra – kad statiniai bus naudojami pagal statybos leidime nurodytą paskirtį. 2015–2018 m. kasmet buvo išduota apie 17 tūkst. statybos leidimų, dalies iš jų teisėtumą vertino Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos

inspekcija prie Aplinkos ministerijos. Apie 7 proc. visų patikrintų savivaldybių išduotų statybos leidimų pripažinti neteisėtais. Audito metu nustatyta atveju, kai statybos leidimas išduotas neteisėtai, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, bet administracinė atsakomybė, pasibaigus senaties terminui, netaikyta. Auditas atskleidė ir kitų problemų: statybos užbaigimo procedūroje dalyvaujančios institucijos nedalyvauja išduodant statybos leidimus, o statybos leidimo išdavime dalyvaujanti institucija nedalyvauja statybos užbaigimo procedūrose. Taip sudaromos prielaidos statiniuose neprojektuoti ir neįgyvendinti jų eksploatacijai svarbių techninių sprendinių, pavyzdžiui, reikalavimus atitinkančią priešgaisrinę signalizaciją.

9.3.3. Valstybės kontrolė, 2019 m. atlikusi auditą teritorijų planavimo srityje, nustatė, kad galiojantis teritorijų planavimo procesas neužtikrina, kad teritorijų planavimo dokumentai būtų parengti laiku ir kokybiškai. Be to, viešai prieinami duomenys apie Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimą nepatikimi, todėl nėra galimybės centralizuotai stebėti ir analizuoti jo įgyvendinimo rezultatų, priimti pagrįstus sprendimus teritorijų planavimo srityje. Kaip rodo audito rezultatai, viena pagrindinių problemų šioje srityje – ilgas procesas. Dar viena teritorijų planavimo problema – dokumentai netinkamai derinami su visuomene.

9.3.4. Valstybės kontrolė, 2020 m. atlikusi valstybinį auditą aplinkos apsaugos ir taršos prevencijos veiklos efektyvumo ir rezultatyvumo įvertinimo srityje, nustatė, kad nuo 2014 m. aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės funkcijos tris kartus centralizuotos ir decentralizuotos. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės, taršos leidimų išdavimo ir poveikio vertinimo funkcijos tai priskiriamos aplinkos kontrolei, tai atskiriamos nuo jos, funkcijos perduotos skirtingoms institucijoms. Teisės aktuose numatyta, kad aplinkos apsaugos kontrolę vykdo Aplinkos apsaugos departamentas, tačiau dėl laiku nepriimtų įgyvendinamųjų teisės aktų, dar nebaigtas kontrolės funkcijų sutelkimas vienoje įstaigoje. Ūkio subjektus, be Aplinkos apsaugos departamento, kontroliuoja Valstybinė miškų tarnyba, parkų ir rezervatų direkcijos, Lietuvos geologijos tarnyba.

Valstybės politiką aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės ir taršos prevencijos srityse formuoja Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra koordinuoja poveikio aplinkai vertinimo ir leidimų priežiūrą, Aplinkos apsaugos departamentas vykdo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės funkcijas. Lietuvoje ūkio subjektams išduota 2 800 taršos leidimų, kasmet atliekama daugiau kaip 9 tūkst. ūkio subjektų patikrinimų. Valstybės kontrolės atliktas auditas rodo, kad poveikio aplinkai vertinimo, leidimų išdavimo procesas ir aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė neužtikrina, kad būtų išvengta neigiamų pasekmių aplinkai, be to, kai kurios užterštos teritorijos netvarkomos dešimtmečiais.

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūra per 2014–2020 m. laikotarpį pavesta kelioms institucijoms. Valstybės kontrolės audito rezultatai rodo, kad nesukurta sisteminga aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės efektyvumo vertinimo stebėseną, patikrinimai planuojami neturint tikslaus kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo, informacija apie juos nesisteminama. Be to, aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios pareigūnai nurodo, kad patikrinimams atlikti jiems trūksta matavimo prietaisų, termovizorių ir kitų priemonių.

Audito metu nustatyta, kad, neužtikrinama, kad nelaimės (avarijos) atveju būtų atlyginta gamtai ir gyventojams padaryta žala. Reikalavimas drausti įmones civiline atsakomybe numatytas tik pavojingųjų atliekų tvarkytojams, todėl, kilus gaisrui ar kitai nelaimėi, gali būti neatlyginta aplinkai ar tretiesiems asmenims padaryta žala. Be to, audito rezultatai rodo, kad efektyviam aplinkos apsaugos duomenų valdymui ir sprendimų priėmimui būtina kaupti,

sisteminti ir analizuoti informaciją apie institucijų valdymo sritis. Aplinkos ministerija ir jai pavaldžios institucijos valdo 17 duomenų bazių, kurioms sukurti 1995–2018 m. panaudota 11,4 mln. Eur. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę atliekantys pareigūnai, kiti duomenų sistemomis besinaudojantys subjektai nurodo, kad duomenų bazės turi trūkumų: neturi sąsajų su kitomis sistemomis, ne visos sistemos veikia, kaip planuota ir t. t. Pagal galiojančią teisinį reglamentavimą parengta ūkinės veiklos objektų aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ataskaita turi būti teikiama vertinti Aplinkos apsaugos agentūrai per informacinę sistemą AIVIKS, kurios inventorizacijos posistemė neveikia. Inventorizacijos ataskaitos duomenų suvesti į AIVIKS negali ir aplinkos apsaugos darbuotojai.

Sukurta daug ir įvairių duomenų bazių, tačiau institucijų funkcijoms vykdyti ir sprendimams priimti reikiamos informacijos reikia ieškoti popierinėse bylose ir archyvuose. Į elektroninę erdvę iki šiol neperkeltas taršos leidimų išdavimas. Tai lėtina taršos leidimų išdavimą, didina Aplinkos apsaugos agentūros darbo krūvį. Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinė sistema (GPAIS) yra tobulintina. Todėl iš ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros, Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos ir ekonominių / socialinių partnerių atstovų sudaryta ir nuo 2019 m. veikia GPAIS tobulinimo darbo grupė. GPAIS sukūrimas kainavo apie 2,5 mln. Eur; be to, kaip ir kiekvienai informacinei sistemai, reikalingas palaikymas ir pritaikymas prie besikeičiančių technologijų ir poreikių, kuris kainuoja keliasdešimt tūkstančių kasmet (2020–2022 metais planuojama skirti 136 tūkst. Eur, vidutiniškai po 45,3 tūkst. Eur per metus).

Valstybės audito ataskaitoje akcentuojama, kad Aplinkos ministerijoje nesukurta sistemingos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės efektyvumo vertinimo stebėseną, pasigendama rodiklių, pagal kuriuos būtų vertinama, kaip efektyviai kontroliuojančios institucijos atlieka priskirtas funkcijas. Pareigūnams stinga elementarių darbo įrankių – išmaniųjų telefonų, kompiuterių ir kt. Aplinkos apsaugos departamente neatskirtos patikrinimų atrankos ir vykdymo funkcijos: tie patys pareigūnai ar padaliniai vertina ūkio subjektų veiklos riziką, pasirenka tikrintinus subjektus ir atlieka patikrinimus. Tokia praktika kelia korupcijos riziką.

Sudėtingas žalos aplinkai apskaičiavimo mechanizmas apsunkina aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę atliekančių ir teisėsaugos institucijų veiklą. Tai rodo ir faktas, kad per 2014–2019 m. sustabdyta tik vienos įmonės aplinkai kenksminga veikla. Atlikus teisės aktų pakeitimus, buvo išskirti atvejai, kada galima stabdyti ūkinę veiklą, tačiau neišspręsta, pagal kokius kriterijus bus vertinamas kilęs pavojus ar žala aplinkai, žmonių sveikatai ir gyvybei, todėl bus sudėtinga stabdyti aplinkai žalingą ūkio subjekto veiklą.

9.4. STT per pastaruosius metus atliko korupcijos rizikos analizes Aplinkos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiklos srityse:

9.4.1. 2018 m. atlikta korupcijos rizikos analizė Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros veiklos, susijusios su ES fondų investicijų veiksmų programos administravimu taršos mažinimo ir vandentvarkos projektuose, srityse. Nustatyta, kad pasitaiko atvejų, kai paraiškų vertinimo medžiagoje patikros lapai patvirtinti tik vieno tikrintojo parašu, atskirais atvejais projektų tinkamumo finansuoti vertinimo metu netinkamos finansuoti išlaidos pripažintos kaip tinkamos. Atliekant patikras vietoje ir pildant patikros lapą netinkamai nurodoma informacija apie tai, kad patikros metu buvo fiksuojami duomenys (filmuojama, fotografuojama, gaunami skaitmeniniai duomenys ir t. t.), kokiomis techninėmis priemonėmis tai užfiksuota ir t. t. Praėjusių finansinių laikotarpių projektų stebėsenos rodiklių nepasiekiamumo

rezultatai galimai nepakankamai analizuojami ir ne visada daromos atitinkamos korekcijos nustatant naujus stebėsenos rodiklius, kadangi ir naujesniuose projektuose išlieka nustatytų rodiklių nepasiekimo rizika ir kt. STT, atlikusi korupcijos rizikos analizę, pateikė pasiūlymus nustatytiems trūkumams pašalinti, kurie įgyvendinti. Įgyvendindama STT rekomendacijas, Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros atsakingi darbuotojai atliko patikrinimą dėl procedūrų laikymosi vertinant paraiškas. Apie nustatytus neatitikimus informuoti paraiškų vertinimą atlikę darbuotojai, skyrių vadovams pateiktos apibendrintos patikrinimo išvados. Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus 2018-07-12 įsakymu Nr. T1-104 Procedūrų vadovo II dalis papildyta reikalavimais pateiktais STT rekomendacijose ir kt.

9.4.2. 2019 m. korupcijos rizikos analizė atlikta Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos veiklos, ginant viešąjį interesą ir nustatant viešojo intereso pažeidimus teritorijų planavimo ir statybos, srityse. Nustatyta, kad ydingas teritorijų planavimo dokumentų patikrinimo planavimo procesas, vykdoma nepakankama teritorijų planavimo proceso patikra ir neaiškios, tarpusavyje nederančios teisės aktų normos, todėl atsiranda piktnaudžiavimo rizika, įstatymai nenustato viešojo intereso pažeidimo kriterijų statybų procese, nepakankamai aiškiai apibrėžta Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos kreipimosi į prokuratūrą ir teismą kompetencija ir kt. STT, atlikusi korupcijos rizikos analizę, pateikė 21 pasiūlymą nustatytiems trūkumams pašalinti, iš kurių 15 pasiūlymų įgyvendinti, 4 neįgyvendinti ir 2 planuojami įgyvendinti. Šių pasiūlymų įgyvendinimo stebėseną tęsiama.

Aplinkos ministerija, įgyvendindama STT pateiktas rekomendacijas, parengė Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo projektus, kurie pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos Seimui. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininkas 2020 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-55 patvirtino Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos antikorupcinės aplinkos vadovą.

9.4.3. 2019 m. korupcijos rizikos analizė atlikta Aplinkos ministerijos, Aplinkos ministerijos aplinkos projektų valdymo agentūros, Aplinkos apsaugos agentūros ir Aplinkos apsaugos departamento veiklos srityse, susijusiose su apyvartinių taršos leidimų prekyba. Nustatyta, kad: apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos nuostatų taikymo orlaivių naudotojams mechanizmas nėra formalizuotas, todėl egzistuoja galimybė, kad dėl atsakingų asmenų nesąžiningumo orlaivių naudotojams nepagrįstai bus pritaikytos išimties, dėl kurių jie išvengs apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos nuostatų; nevykdoma šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir patikros ataskaitų išsami patikra, todėl nėra sistemos, kuri leistų identifikuoti galimus neteisingų duomenų pateikimo atvejus; dėl nepakankamo teisės aktų įgyvendinimo kontrolės ir priežiūros reglamentavimo ir nusistovėjusios praktikos egzistuoja prielaidų, kad dėl atsakingų asmenų aplaidumo ar nesąžiningumo veiklos vykdytojais apyvartinius taršos leidimus nemokamai gali gauti ir labai sumažinę įrenginių pajėgumus; įstaigų veikla atliekant teisės aktų įgyvendinimo kontrolę ir priežiūrą yra fragmentiška, dėl to kontrolė ir priežiūra nepakankamai efektyvi ir operatyvi, sudaromos sąlygos tikrintojams vertinti subjektyviai. STT, atlikusi korupcijos rizikos analizę, pateikė 15 pasiūlymų nustatytiems trūkumams pašalinti, iš kurių 14 įgyvendinami, 1 neįgyvendintas. Šių pasiūlymų įgyvendinimo stebėseną tęsiama.

Aplinkos ministerija, įgyvendindama STT pateiktas rekomendacijas, pakeitė aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymą Nr. D1-231 „Dėl Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų skyrimo ir prekybos jais tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir 2015 m. vasario 26 d. įsakymą Nr. D1-168 „Dėl Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujančių veiklos vykdytojų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo, stebėsenos, apskaitos ir ataskaitų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

9.5. Pastaraisiais metais ministerijos pavaldžias institucijas supurtė korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų skandalai, susiję su kyšininkavimu, papirkimu:

9.5.1. 2019 m. pabaigoje STT sulaukė papirkimu įtariamą Lietuvos zoologijos sodo darbuotoją, kuris siūlė kyšį Aplinkos ministerijos darbuotojui. Tai atvejis, kai išaiškinama korupcinio pobūdžio nusikalstama veika, pačiam asmeniui pranešus STT apie bandymą jį papirkti. Neteisėtu atlygiu buvo siekiama Aplinkos ministerijos darbuotojo palankumo rengiant Zoologijos sodo pašarų pirkimo, nurašymo ir inventorizacijos dokumentų patikrinimo išvadą. Teigiamos išvados pagrindu Zoologijos sodui būtų skirta papildomų lėšų – daugiau kaip 20 tūkst. eurų – pašarams įsigyti.

Vilniaus miesto apylinkės teismas, išnagrinėjęs prokuroro pareiškimą, Lietuvos zoologijos sodo darbuotoją pripažino kaltu dėl papirkimo ir skyrė jam piniginę baudą.

9.5.2. 2020 m. pradžioje STT pradėjo ikiteisminį tyrimą dėl kyšininkavimo aplinkosaugos srityje. Įtarimai pareikšti Aplinkos apsaugos departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui, kuris, privalėdamas kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų reikalavimų, savo naudai už tai, kad nuslėptų pažeidimus, iš įmonės vadovo reikalavo duoti kyšį. Baigus ikiteisminį tyrimą, baudžiamoji byla perduota nagrinėti Kauno apygardos teismui.

Minėti atvejai žemina sąžiningų aplinkosaugos darbuotojų vardą ir mažina visuomenės pasitikėjimą aplinkosaugos sistema.

10. *Vidiniai tyrimai:*

10.1. Aplinkos ministerijos Centralizuotas vidaus audito skyrius 2019 m. atliko aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymo, priežiūros ir koordinavimo efektyvumo vertinimo vidaus auditą. Nustatyta, kad Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklėse nepakankamai aiškiai reglamentuota, kokia informacija pateikta taršos leidimų prieduose turėtų būti laikoma taršos leidimo sąlygomis, tai apsunkina ir nesudaro galimybės aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančioms pareigūnams Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso normas taikyti vienareikšmiškai, nes sankcijos už leidimo sąlygų nevykdymą ir už atliekų naudojimo ar šalinimo techninio reglamento reikalavimų nevykdymą skiriasi iki penkių kartų. Aplinkos apsaugos departamentui nepakankamai valdant rizikų procesą, yra grėsmė dėl aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės neefektyvaus vykdymo. Taikoma praktika, kai kontrolę vykdančios padaliniai patys atsirenka tikrintinus ūkio subjektus, kelia riziką dėl planavimo objektyvumo ir kontrolės tinkamumo. Aplinkos apsaugos departamento aprūpinimas techninėmis priemonėmis reikšmingai atsilieka nuo technologijų progreso, todėl pareigūnams įtarus pažeidimus (pvz., atliekų užkasimą, įrengtas nelegalias komunikacijas, viršytą laikomų atliekų kiekį, neleistiną taršą toksinėmis medžiagomis ir pan.), faktinės situacijos įvertinimas (net pirminis) užtrunka ilgai (paslaugų pirkimo procedūros ir pan.), kainuoja brangiai, todėl galimi pažeidimai lieka ne visais atvejais nustatyti, neišsamiai ištiriami skundai, todėl neužtikrinamas efektyvus aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės

vykdymas, Aplinkos ministerijos sukurta korupcijos prevencijos priemonių sistema per pastaruosius 5 metus nebuvo tinkamai plėtojama, kad taptų efektyvi ir veiksminga ir kt.

Atlikus auditą, aplinkos ministro įsakymu patvirtintas rekomendacijų, pateiktų vidaus audito ataskaitoje, įgyvendinimo priemonių planas, kuriame numatytos 39 priemonės, iš kurių 24 priemonės įgyvendintos, 6 – įgyvendinamos, 9 priemonių įgyvendinimo terminas nepasibaigęs.

10.2. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą, analizuojamos ir vertinamos Aplinkos ministerijos veiklos sritys antikorupciniu požiūriu siekiant išsiaiškinti atliekamų funkcijų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų atsakomybės, sprendimų priėmimo mechanizmo reglamentavimą, veiklą reglamentuojančių teisės aktų spragas ir prieštaravimus, galinčius sudaryti prielaidas valstybės tarnautojams ar kitiems asmenims piktnaudžiauti valstybės tarnyba, nustatyti labiausiai korupcijos pažeidžiamus veiklos sričių procesus ir procedūras.

Aplinkos ministerijos pavaldžios institucijos 2019–2020 m. atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimus. Apibendrinus jų parengtas išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės, nustatyta, kad tam tikrose veiklos srityse korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja:

Eil. Nr.	Institucija	Veiklos sritis	
		2019 m.	2020 m.
1.	Aplinkos ministerija	Tarnybinio transporto naudojimas.	Skundų nagrinėjimas dėl atestuojančių organizacijų sprendimų priėmimo.
2.	Valstybinė miškų tarnyba	-	Tarnybinio transporto naudojimas.
3.	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Leidimų tirti žemės gelmes ir leidimų žemės gelmių išteklių naudojimui išdavimas.	Tarnybinio transporto naudojimas.
4.	Aplinkos apsaugos departamentas	Tarnybinio transporto naudojimas; teisės medžioti suteikimo komisijos darbo reglamentavimas.	Tikrintinų ūkio subjektų sąrašo sudarymo ir ūkio subjektų patikrinimo plano sudarymo reglamentavimas.
5.	Aplinkos apsaugos agentūra	Taršos leidimų išdavimo, jų pakeitimo, leidimų sąlygų peržiūros, leidimų galiojimo panaikinimo procedūros ir planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo.	Poveikio aplinkai vertinimo programos tvirtinimas; leidimų verslinės žvejybos vidaus vandenyse išdavimas.
6.	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos	-	Viešųjų ir privačių interesų derinimas; planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimas, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas.
7.	VšĮ Būsto energijos taupymo agentūra	Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos projektų įgyvendinimo priežiūra.	Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų patikrų vietoje atlikimas.
8.	VĮ Valstybinių miškų urėdija	Žaliavinės (apvaliosios) medienos gamybos, apskaitos vykdymo ir kontrolės.	Žaliavinės (apvaliosios) medienos ruošimas ir apskaita.
9.	VĮ Statybos produkcijos sertifikavimo centras	-	Statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų atestavimas.

2019 m. Aplinkos ministerija nebuvo patvirtinusi pavaldžių institucijų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, sąrašo, todėl pavaldžios institucijos savarankiškai pasirinkdavo veiklos sritis ir atlikdavo korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimus. Kadangi nebuvo vieningos korupcijos pasireiškimo tikimybės atlikimo tvarkos, nemažai institucijų arba neatlikdavo korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo, arba, atlikusios korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimus, nenustatydavo veiklos sričių galimų rizikų.

2020 m. situacija iš esmės pasikeitė patvirtinus vieningą korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo rengimo tvarką, sudarius veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, sąrašą. Veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinti pasirinktos iš veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, sąrašo.

2020 m. visos Aplinkos ministerijai pavaldžios institucijos, kurių veiklos srityse nustatyta korupcijos pasireiškimo tikimybė, pateikė Aplinkos ministerijai priemonių planus nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams pašalinti. Planuose nustatyti priemonių įgyvendinimo terminai ir atsakingi vykdytojai.

10.3. Problemas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymo srityje parodė pastaruoju metu įvykęs incidentas – gaisras UAB „Ekologistika“, Alytuje 2019 m. rudenį.

Aplinkos ministerija, atlikusi tyrimą dėl UAB „Ekologistika“ išduoto taršos leidimo ir jame nustatytų sąlygų laikymosi kontrolės veiksmų, nustatė, kad aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veiksmai, 2014–2019 m. kontroliuojant įmonės veiklą, turėjo reikšmingų trūkumų (faktinis atliekų (padangų) kiekis vertintas tik pagal atliekų tvarkymo apskaitos dokumentus; nevertintas realus atliekų kiekis patalpose). Tyrimo metu nustatyta teisinio reglamentavimo spragų: teisės aktuose išsamiai nereglementuota, kokiais kriterijais remiantis nustatomas privalomojo nurodymo terminas, Aplinkos apsaugos departamentas vidaus teisės aktuose nėra įtvirtinęs patikrinimų vaizdo fiksavimo priemonėmis tvarkos, atliekų tvarkymą reguliuojantys teisės aktai išsamiai nereglementuoja atliekų laikymo ir atliekų tvarkymo aspektų, nedetalizuoja atliekų kiekio nustatymo ir (arba) matavimo (perskaičiavimo vietoje) tvarkos, nenustatyti panaudotų padangų nebelaikymo atliekomis kriterijai ir reikalavimai iš padangų pagamintos produkcijos laikymui, atliekų kiekis vertinamas pagal įmonės pateiktus dokumentus. Teisės aktuose neaprašyti veiksmai, procedūros, metodai, kriterijai sudaro prielaidas pasinaudoti netobula teisine baze prieštaringai vertinamiems sprendimams priimti ir korupcijos prielaidoms atsirasti.

Pažymėtina, kad dėl Alytuje esančioje padangų perdirbimo įmonėje UAB „Ekologistika“ kilusio didžiulio gaisro ikiteisminiame tyrime pranešimai apie įtarimus įteikti dviem Aplinkos apsaugos departamento pareigūnams dėl tarnybinių pareigų neatlikimo.

Kitas ikiteisminis tyrimas atliekamas dėl AB „Grigeo Klaipėda“ gamtai padarytos žalos išleidus nevalytas gamybines nuotekas į Kuršių marias.

10.4. Aplinkos ministerija, siekdama didinti visuomenės pasitikėjimą aplinkos apsaugos sistema ir darbuotojų nulinės tolerancijos korupcijai, 2019 m. pirmą kartą atliko Aplinkos ministerijos sistemos darbuotojų tolerancijos korupcijai tyrimą. Tyrimo metu vertintas Aplinkos ministerijos sistemos darbuotojų požiūris į korupciją, korupcijos prevenciją.

Apklausoje metu gauti rezultatai

Klausimas	Taip (%)	Ne (%)	Nežinau (negaliu atsakyti) (%)
Ar darbuotojai praneštų apie jiems žinomą korupcijos atvejį?	72	3	25
Ar darbuotojai žino, kur kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejus?	76	24	-
Ar darbuotojai yra girdėję apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones?	62	38	-
Ar įstaigoje paplitusi situacija, kai darbuotojams norima papildomai atsilyginti?	2	57	41
Ar buvote susidūrę su korupcijos apraiškomis savo darbe (siūlytas kyšis ir kt.)?	8	92	-
Ar darbuotojai praneštų, jeigu ateityje susidurtų su korupcijos apraiškomis darbe?	76	2	22

Daugumos apklausoje dalyvavusių asmenų požiūris į korupciją neigiamas, tačiau 25 % respondentų nurodė, kad apie žinomus korupcijos atvejus nežino, ar praneštų, nes tai priklausytų nuo tam tikrų aplinkybių, 3 % respondentų – nepraneštų. Deja ne visi darbuotojai žino, kur reiktų kreiptis norint pranešti apie korupciją, nes kai kurie respondentai nurodė, kad susidūrę su korupcijos atvejais jie praneštų: Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai, Valstybinei mokesčių inspekcijai, Darbo inspekcijai, pateiktų pranešimą Aplinkos apsaugos kontrolės informacinėje sistemoje (AAKIS), Transparent International Lietuva, žiniasklaidai. Daugiausia darbuotojų, kurie nurodė, kad nėra girdėję apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones, nurodė priežastį, kad jiems tai neaktualu, nes tai nesusiję su jų atliekamu tiesioginiu darbu. Apie 8 % apklausoje dalyvavusių asmenų nurodė, kad jiems teko susidurti su korupcijos apraiškomis darbe. Iš visų Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų daugiausia teigiamų atsakymų nurodė Aplinkos apsaugos departamentas (25 darbuotojai, arba 14,9 %). Gana nemažai darbuotojų nurodė, kad nepranešimo apie korupciją priežastys susijusios su (ne)saugumo jausmu, t. y. „Nesijaučiau saugus pranešdamas“ ir „Tie kas praneša, galų gale nukenčia skaudžiausiai“. Kai kurie respondentai nurodė, kad jie nebuvo įsitikinę, kad tai korupcijos atvejis.

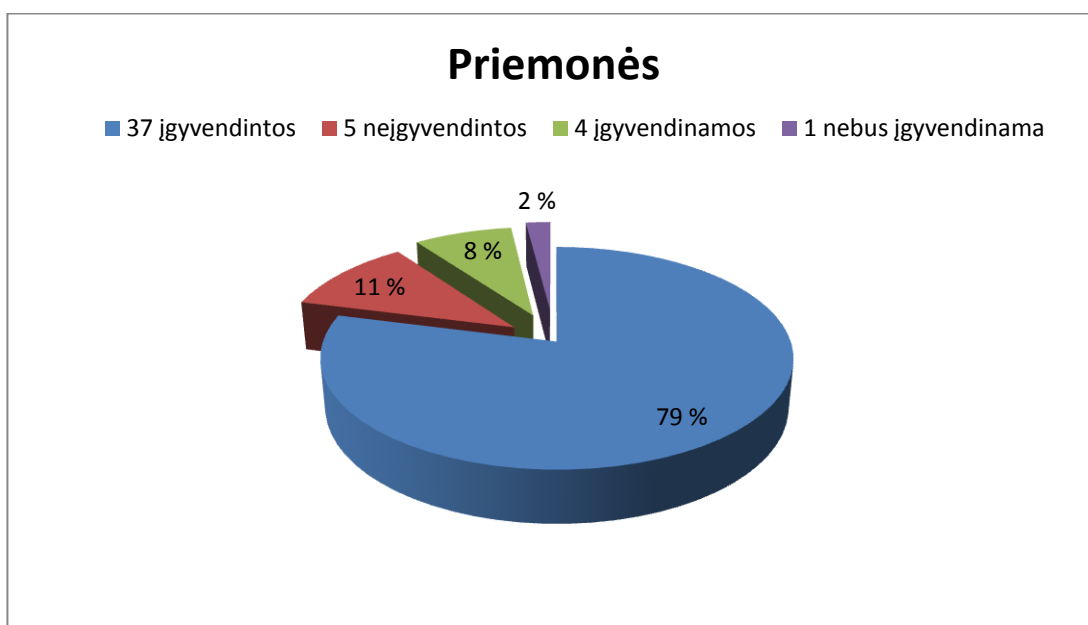
Apklausoje dalyvavę darbuotojai kaip didžiausią riziką korupcijai pasireikšti išskyrė Aplinkos ministerijos reguliavimo sričiai priskirtas veiklos sritis, susijusias su statyba, teritorijų planavimu ir miškais. Šios veiklos sritys priskirtos vykdyti Aplinkos ministerijos pavaldžioms institucijoms: Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos; VĮ Valstybinių miškų urėdijai; Valstybinei miškų tarnybai. Iš esmės Aplinkos ministerijos sistemos darbuotojų nuomonė nesiskiria nuo STT užsakymu „Vilmorus“ atlikto 2019 m. Lietuvos korupcijos žemėlapiu, pagal kurį gyventojai, įstaigų vadovai, valstybės tarnautojai mano, kad korupcijos paplitimas yra didžiausias būtent šiose trijose Aplinkos ministerijai pavaldžiose institucijose – Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos; VĮ Valstybinių miškų urėdijoje; Valstybinėje miškų tarnyboje. Atsižvelgiant į tai, atkreiptas minėtų įstaigų vadovų dėmesys, kad jų vykdomos korupcijos prevencijos priemonės galimai nėra pakankamos, todėl šių įstaigų vadovams siūlytina daugiau dėmesio skirti šiai sričiai, papildomai išanalizuoti ir įvertinti situaciją vadovaujamosiose įstaigose,

nustatyti egzistuojančias ir galimas rizikas, jų mažinimo / šalinimo priemonės ir imtis efektyvesnių prevencinių priemonių kovojant su korupcijos apraiškomis.

11. Aplinkos analizė atlikta vertinant ir antikorupcinės aplinkos kūrimą (vykdomas prevencines priemones ir kt.) Aplinkos ministerijoje:

11.1. Iki šios Programos patvirtinimo Aplinkos ministerija, ministerijai pavaldžios institucijos vykdė Programą, patvirtintą aplinkos ministro 2003 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 19 (aplinkos ministro 2015-09-14 įsakymo redakcija) ir jos įgyvendinimo priemonių 2018–2020 metams planą, patvirtintą aplinkos ministro 2018 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. D1-193 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių 2018–2020 metams plano patvirtinimo“ (aplinkos ministro 2019 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. D1-211 redakcija).

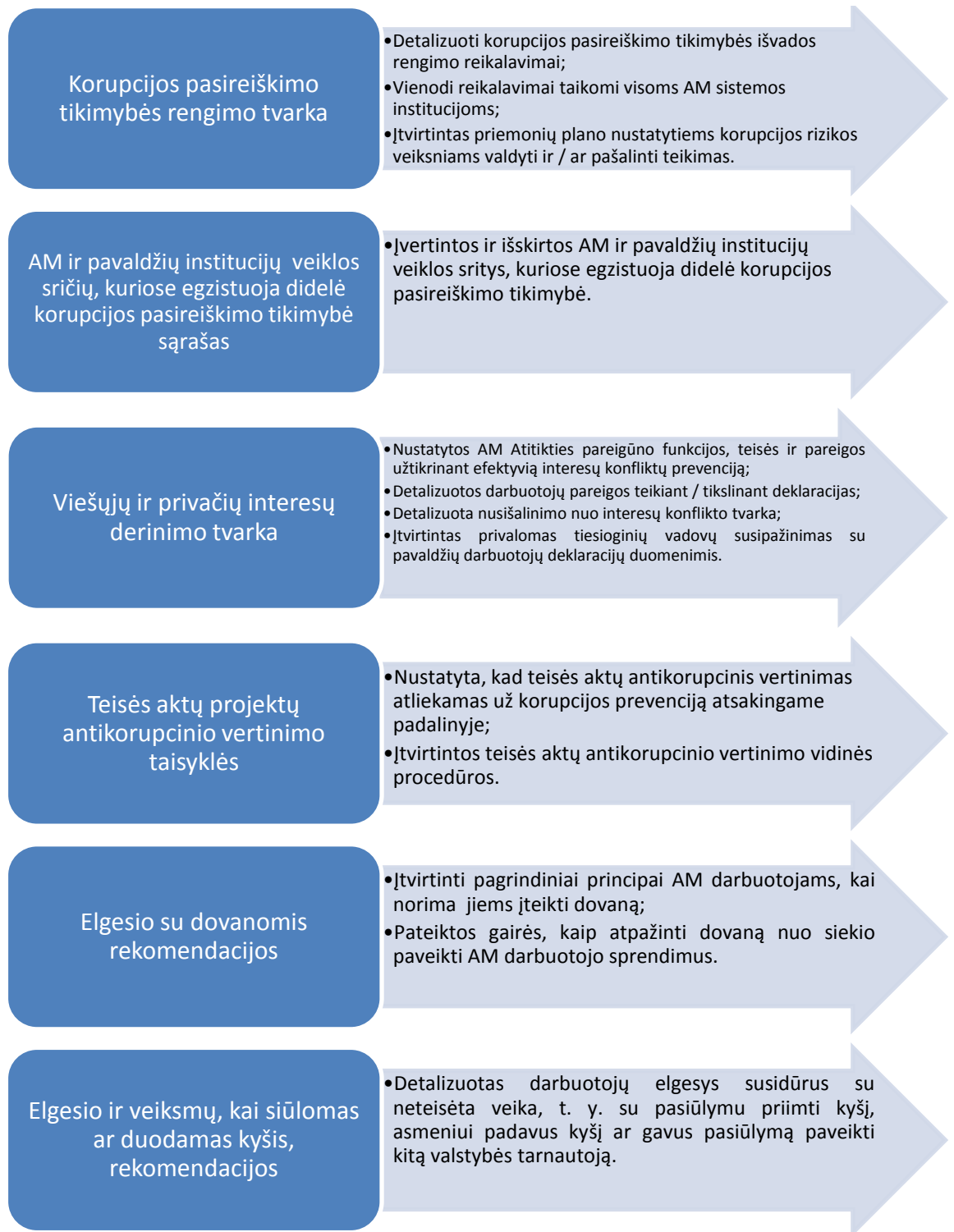
Pagal Aplinkos ministerijos kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių 2018–2020 metų planą (toliau – Programos priemonių planas) 2019 metais numatyta įgyvendinti 47 korupcijos prevencijos priemones. Lentelėje pateikiami 2019 m. priemonių įgyvendinimo rezultatai:

Priemonė, susijusi su atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos pakeitimu, įgyvendinama nebus, nes bus atsisakoma atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano kaip atskiro dokumento. Atsižvelgdama į tai, Aplinkos ministerija parengė Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo siekiama nustatyti prievolę pateikti užtikrinimą (garantiją) visoms atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą vykdančioms įmonėms ir atsisakyti prievolės atliekas naudojančioms ir šalinančioms įmonėms rengti atskirą dokumentą – atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo planą.

Aplinkos ministerijos administraciniai padaliniai ir ministerijai pavaldžios institucijos 2019 m. įgyvendino apie 80 procentų Programos priemonių plane numatytų priemonių.

11.2. Aplinkos ministerija patvirtino tvarkas ir taisykles, susijusias su korupcijos prevencijos priemonėmis:

12. Aplinkos ministerija yra Lietuvos Respublikos valstybės institucija, formuojanti valstybės politiką aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės ir taršos prevencijos, gamtos išteklių naudojimo, klimato kaitos, aplinkos monitoringo, cheminių medžiagų ir mišinių valdymo, poveikio aplinkai vertinimo, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, atliekų (išskyrus radioaktyviasias) tvarkymo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos, žemės gelmių, hidrometeorologijos, miškų ūkio, teritorinės sanglaudos teritorijų planavimo ir priežiūros, urbanistikos ir architektūros, statybos ir jos priežiūros, būsto, aplinkos oro, vandens ir nuotekų,

genetiškai modifikuotų organizmų valdymo, žuvų išteklių naudojimo ir kontrolės (priežiūros) vidaus vandenyse srityse ir organizuojanti, koordinuojanti ir kontroliuojanti jos įgyvendinimą.

13. Aplinkos ministerijai pavestas valdymo funkcijas ir uždavinius įgyvendina Aplinkos ministerijos administraciniai padaliniai ir Aplinkos ministerijai pavaldžios institucijos: Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos projektų valdymo agentūra, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos; tarnybos: Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė miškų tarnyba, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (su nacionaliniais parkais (Aukštaitijos, Dzūkijos ir Čekelių valstybinis gamtinis rezervatas, Kuršių nerijos, Žemaitijos); valstybiniais rezervatais (Kamanų, Viešvilės, Žuvinto) ir 30 regioninių parkų); valstybės įmonės: Valstybinių miškų urėdija, Statybos produkcijos sertifikavimo centras; viešosios įstaigos: Būsto energijos taupymo agentūra, „Grunto valymo technologijos“; muziejai: Kauno T. Ivanausko zoologijos muziejus, Respublikinis Vaclovo Into akmenų muziejus, Lietuvos zoologijos sodas.

14. Atlikus aplinkos analizę, ir, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimo Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ nuostatomis, nustatyta, kad Aplinkos ministerijos ir kai kurių pavaldžių institucijų vykdomos funkcijos priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo tikimybė. Pagal šią analizę tai sritys, kurios, visų pirma, yra susijusios su ūkio subjektų kontrolės ir priežiūros funkcijomis, leidimų ir kitų dokumentų išdavimu, atliekų tvarkymo reguliavimu ir kontrole, teritorijų planavimu ir statybų valstybine priežiūra, ES fondų lėšų administravimu, miškais, viešaisiais pirkimais ir kt.

Veiklos sritys, kuriose gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo tikimybė	Institucijos pavadinimas
Aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė (aplinkos apsaugos inspektavimas: ūkio subjektų, saugomų teritorijų apsaugos režimo laikymosi, miškų ir kt.) ir aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės priežiūra.	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė miškų tarnyba, VĮ Valstybinių miškų urėdija, Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos.
Kontroliuojamų ūkio subjektų patikrinimų planavimas, rotacijos principo taikymas.	Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.
Teritorijų planavimo ir statybos valstybinė priežiūra.	Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos.
Statybą leidžiančių dokumentų išdavimo, statybos užbaigimą patvirtinančių procedūrų valstybinė priežiūra.	Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos.
Teritorijų planavimo proceso vykdymas.	Aplinkos ministerija.
Leidimų, atestatų, sertifikatų, pažymų išdavimas ir kitų teisių suteikimas.	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė miškų tarnyba, Valstybinė teritorijų planavimo ir

	statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, VĮ Statybos produkcijos sertifikavimo centras.
Poveikio aplinkai vertinimo procedūrų vykdymas.	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra.
Gaminių, pakuočių, atliekų apskaita, atliekų tvarkymo reguliavimas ir kontrolė	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūra.
Pavojingųjų atliekų identifikavimo, surinkimo, naudojimo, šalinimo sistema ir jos kontrolė.	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūra.
Aplinkai padarytos žalos teisinis reglamentavimas ir jo taikymas.	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.
Mokesčių už aplinkos teršimą reglamentavimas ir kontrolė.	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.
Administracinių teisės pažeidimų bylų nagrinėjimas, privalomųjų nurodymų teikimas (nutraukti ar apriboti ūkinę, kitą veiklą, įteisinti savavališkas statybas ir kt.), administracinių nuobaudų taikymas.	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos.
Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės efektyvumo vertinimo stebėseną.	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.
Žaliavinės (apvaliosios) medienos gamybos, apskaitos vykdymas ir kontrolė.	VĮ Valstybinių miškų urėdija.
ES teikiamos paramos administravimas.	Aplinkos ministerija, Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra.
Viešieji pirkimai.	Aplinkos ministerija, ministerijai pavaldžios institucijos.

15. Siekiant ilgalaikių tikslų, mažinant korupcijos pasireiškimo galimybę, reikia vykdyti kompleksines, prevencinio pobūdžio, antikorpucines priemones Aplinkos ministerijoje, ministerijai pavaldžiose institucijose.

III SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR JŲ VERTINIMO KRITERIJAI

16. Programos tikslas – siekti, kad būtų vykdoma kryptinga korupcijos prevencijos politika, sumažintos sąlygos, darančios įtaką korupcijos pasireiškimui, didinti veiklos skaidrumą, viešumą aplinkos ministrui priskirtose valdymo srityse.

17. Siekiant Programos tikslo, numatomi šie uždaviniai:

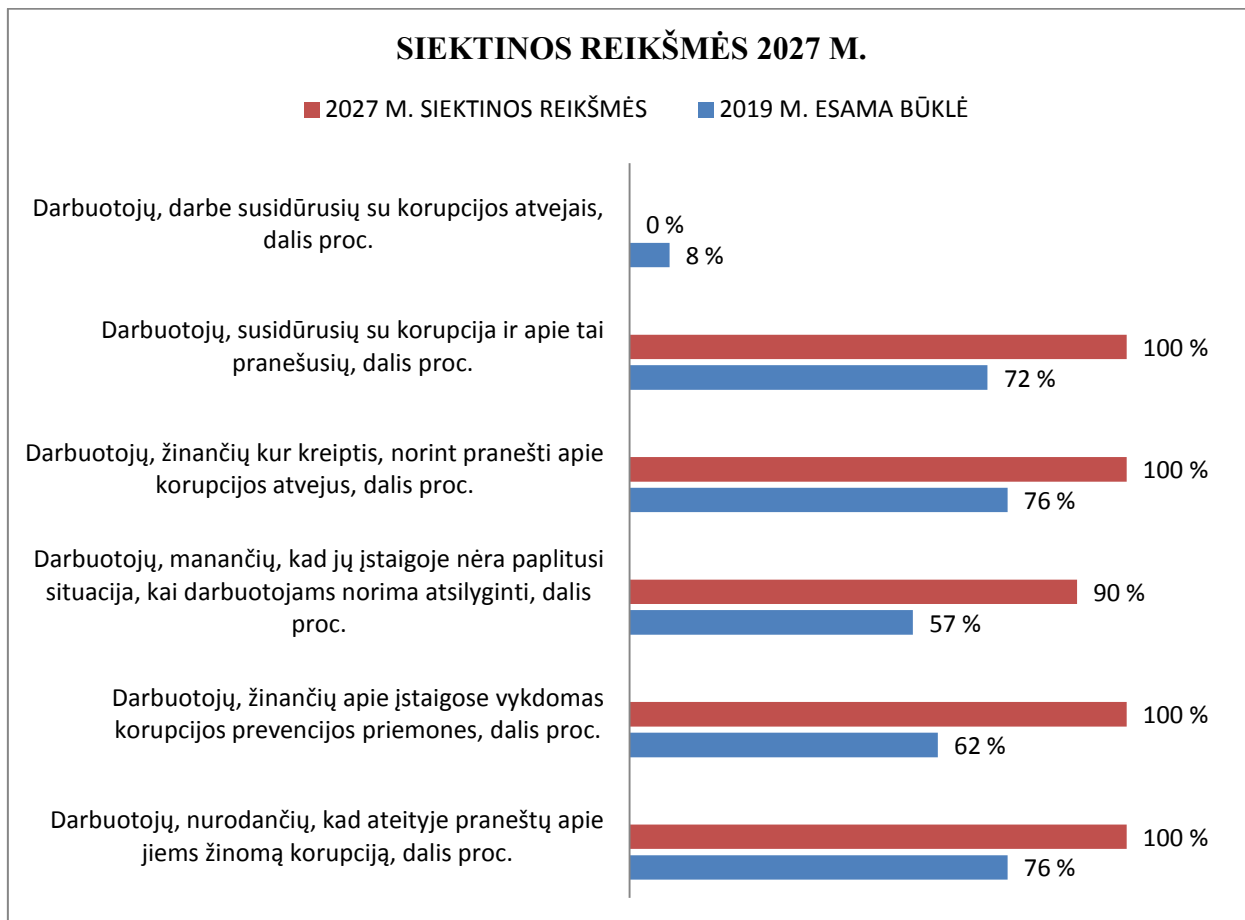
17.1. įgyvendinti priemones, parengtas pagal antikorpuciniu požiūriu rizikingiausių veiklos sričių antikorpucinės analizės ir vertinimo rezultatus;

17.2. didinti visuomenės pasitikėjimą Aplinkos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų vykdoma veikla;

17.3. ugdyti nepakantumą korupcijos apraiškoms, didinti antikorupcinio švietimo sklaidą, stiprinti valstybės tarnautojų ir darbuotojų antikorupcinės elgsenos paskatas.

18. Programos efektyvumas vertinamas pagal šiuos kriterijus:

18.1. Programos tikslo ir uždavinių efektyvumui matuoti nustatomi vertinimo kriterijai ir jų siektinos reikšmės. Kriterijų siektinos reikšmės bus matuojamos, naudojant Aplinkos ministerijos sistemos valstybės tarnautojų ir darbuotojų tolerancijos korupcijai indekso tyrimų duomenis.

18.2. Pagal sociologinio tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenis 2 % sumažėjęs visuomenės neigiamas korupcijos paplitimo lygio vertinimas Aplinkos ministerijos atžvilgiu. „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019“ tyrimo duomenimis Aplinkos ministeriją kaip korumpuotą instituciją įvertino 51 % respondentų (kaip labai korumpuotą – 10 %, iš dalies korumpuotą – 41 % respondentų);

18.3. Programos priemonių planuose nustatytų priemonių tikslo pasiekimas;

18.4. Programos priemonių planų priemonės vertinamos pagal jų įgyvendinimo rezultatai.

IV SKYRIUS

KORUPCIJOS PREVENCIJA IR KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

19. Korupcijos prevencijos Aplinkos ministerijos ir ministerijai pavaldžių institucijų reguliavimo srityse tikslas – užkirsti kelią atsirasti ir plisti korupcijai, pašalinti teisės aktų, procedūrų ir kitų sričių spragas, dėl kurių gali atsirasti sąlygos pasireikšti korupcijai.

20. Korupcijos prevencija – korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, sudarant ir įgyvendinant Aplinkos ministerijos korupcijos prevencijos priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio teisės pažeidimo.

21. Korupcijos prevencijos priemonės yra:

- 21.1. korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas;
- 21.2. teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas;
- 21.3. kandidatų į atsakingas pareigas patikra;
- 21.4. personalo mokymas ir informavimas;
- 21.5. veiklos priežiūra ir kontrolė;
- 21.6. vidaus tvarkų ir procedūrų nustatymas ir kt.

22. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas:

22.1. vadovaujantis Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimo Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ nuostatomis, Aplinkos ministerija, ministerijai pavaldžios institucijos kiekvienų metų III ketvirtį atlieka korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą savo veiklos srityse;

22.2. nustačius korupcijos pasireiškimo tikimybę savo veiklos srityse, informacija apie tai pateikiama įstaigos vadovui;

22.3. įstaigos vadovas pasirašytą motyvuotą išvadą ir dokumentus, pagrindžiančius didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę Aplinkos ministerijoje ar ministerijai pavaldžiose institucijose, perduoda STT;

22.4. Aplinkos ministerijos sistemos veiklos srityse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, STT gali atlikti korupcijos rizikos analizę.

23. Teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas:

23.1. remiantis Korupcijos prevencijos įstatymo nuostatomis, antikorupciniu požiūriu vertinami Aplinkos ministerijos rengiamų teisės aktų projektai;

23.2. galiojančių teisės aktų antikorupcinis vertinimas atliekamas, atsižvelgiant į jų taikymo praktiką, jų keitimo tikslingumą įvertinant antikorupciniu požiūriu, remiantis Korupcijos prevencijos įstatymo nuostatomis.

24. Kandidatų į atsakingas pareigas patikra:

24.1. kandidatai į atsakingas Aplinkos ministerijos administracijos padalinių, ministerijai pavaldžių institucijų vadovų pareigas tikrinami vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatomis;

24.2. kandidatai priimami vadovaujantis Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos apraše, patvirtintame Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“, nustatytais reikalavimais.

25. Personalo mokymas ir informavimas:

25.1. Aplinkos ministerijos sistemos specialistai dalyvauja STT organizuojamuose mokymo renginiuose, kituose seminaruose korupcijos prevencijos temomis;

25.2. rengiamos ir siunčiamos atmintinės darbuotojams įvairiomis korupcijos prevencijos temomis;

25.3. su Programa supažindinami Aplinkos ministerijos ir ministerijai pavaldžių institucijų darbuotojai Programą paskelbus Aplinkos ministerijos interneto svetainėje ir Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje;

25.4. prevencijos tikslais informuojami Aplinkos ministerijos ir ministerijai pavaldžių institucijų darbuotojai apie nustatytus korupcinius pažeidimus ir taikytas poveikio priemones.

26. Korupcinių teisės pažeidimų tyrimas:

26.1. užtikrinama, kad korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai pagal kompetenciją būtų ištirti išsamiai, kalti asmenys neišvengtų atsakomybės;

26.2. teikiama informacija Aplinkos ministerijos vadovybei apie vykdomų tyrimų eigą ir rezultatus:

26.2.1. įtariant, kad Aplinkos ministerijos ar ministerijai pavaldžių institucijų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, padarė tarnybinį ar drausminį nusižengimą, pradedamas tarnybinio nusižengimo tyrimas vadovaujantis Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašu, patvirtintu Vyriausybės 2002 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 977 „Dėl Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašo patvirtinimo“, kitais teisės aktais;

26.2.2. įtariant, kad Aplinkos ministerijos ar ministerijai pavaldžios institucijos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, padarė pažeidimą, turintį baudžiamojo nusikaltimo ar nusižengimo požymių, informacija ir tyrimo medžiaga perduodama teisėsaugos institucijoms.

27. Aplinkos ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius (toliau – Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius) vykdo korupcijos prevenciją Aplinkos ministerijos veiklos srityse pagal nuostatais nustatytas funkcijas.

28. Analizuojama ir sisteminama informacija apie korupcijos prielaidas Aplinkos ministerijos administracijos padaliniuose, ministerijai pavaldžiose institucijose.

V SKYRIUS

VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

29. Asmenys skatinami pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimą juos daryti) Aplinkos ministerijoje ir ministerijai pavaldžiose institucijose.

30. Sudaromos galimybės asmenims pranešti apie galimas korupcijos apraiškas Aplinkos ministerijos, ministerijai pavaldžių institucijų veikloje:

30.1. Aplinkos ministerijos interneto svetainės skyriaus „Korupcijos prevencija“ poskyryje „Pranešk apie korupciją“ visi suinteresuoti subjektai gali Aplinkos ministerijos „Karštąją liniją“ visą parą telefonu, elektroniniu paštu pranesimas@am.lt arba paštu pranešti apie Aplinkos ministerijos, ministerijai pavaldžių institucijų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, neteisėtus veiksmus ar neveikimą, netinkamą pareigų vykdymą, piktnaudžiavimą suteiktais įgaliojimais ar apie veiksmus, susijusius su galima korupcija.

30.2. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą, aplinkos ministro 2019 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. D1-401 „Dėl Informacijos pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Informacijos pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą teikimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas).

Aprašas nustato informacijos apie Aplinkos ministerijoje galimai rengiamus, padarytus ar daromus pažeidimus teikimo, informacijos apie pažeidimus priėmimo ministerijoje veikiančiu vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, jos vertinimo ir sprendimų priėmimo tvarką. Informaciją apie pažeidimą Aplinkos ministerijoje asmuo gali pateikti vienu iš šių būdų: Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriui; atsiųsti informaciją Aplinkos ministerijos elektroniniu paštu praneseju.apsauga@am.lt.

31. Aplinkos ministerijos „Karštosios linijos“ tikslai – laiku išaiškinti ir ištirti Aplinkos ministerijos, ministerijai pavaldžių institucijų valstybės tarnautojų neteisėtus veiksmus ar neveikimą, netinkamą pareigų vykdymą, piktnaudžiavimą suteiktais įgaliojimais ir (ar) veiksmus, susijusius su galima korupcija ir užkirsti kelią galimiems korupcijos atvejams.

32. Pranešimai, neatsižvelgiant į pateikimo būdą, registruojami Aplinkos ministerijos vieningoje dokumentų valdymo informacinėje sistemoje sukurtoje byloje „Karštoji linija“ ir Aplinkos ministerijos vadovybės nukreipiami nagrinėti pagal kompetenciją.

33. Visuomenė informuojama apie Aplinkos ministerijoje vykdomą korupcijos prevencijos programą Aplinkos ministerijos interneto svetainėje.

VI SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, ATSKAITOMYBĖ, ATNAUJINIMAS IR KONTROLĖ

34. Programai įgyvendinti sudaromi Aplinkos ministerijos ir pavaldžių institucijų Programos įgyvendinimo priemonių planai, kurie nustato įgyvendinimo priemones, priemonių tikslus, uždavinius, laukiamus rezultatus, jų vykdymo terminus ir atsakingus vykdytojus. Programos įgyvendinimo priemonių planai patvirtinami ne vėliau kaip likus mėnesiui iki galiojančio plano pabaigos. Programos įgyvendinimo priemonių planai tvirtinami Programos 5 p. nurodytu periodiškumu. Aplinkos ministerijai pavaldžios institucijos patvirtintus Programos įgyvendinimo priemonių planus pateikia Aplinkos ministerijai.

35. Į Aplinkos ministerijos Programos įgyvendinimo priemonių planą įtraukiamos ir Nacionalinės kovos su korupcija programos priemonės, už kurių įgyvendinimą atsakinga Aplinkos ministerija.

36. Už Programos įgyvendinimo Aplinkos ministerijos priemonių plano vykdymą pagal kompetenciją atsako jame nurodytų Aplinkos ministerijos administracinių padalinių vadovai.

37. Už Programos įgyvendinimo Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų priemonių planų vykdymą pagal kompetenciją atsako Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų vadovai.

38. Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius organizuoja ir kontroliuoja Nacionalinės kovos su korupcija programos priemonių, priskirtų Aplinkos ministerijai, įgyvendinimą, organizuoja Aplinkos ministerijos korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano rengimą ir kontroliuoja jo įgyvendinimą.

39. Aplinkos ministerijos administracijos padaliniai, atsakingi už Programos įgyvendinimo priemonių plano vykdymą, kiekvienais metais iki sausio 15 d. Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriui raštu pateikia informaciją apie Programos įgyvendinimo priemonių plano vykdymo eigą, jų veiksmingumą, problemas, susijusias su priemonių vykdymu.

40. Aplinkos ministerijai pavaldžios institucijos, atsakingos už Programos įgyvendinimo priemonių planų Aplinkos ministerijai pavaldžiose institucijose vykdymą, kiekvienais metais iki

sausio 15 d. Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriui raštu pateikia informaciją apie Programos įgyvendinimo priemonių planų įvykdymą savo institucijose.

41. Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius pateikia aplinkos ministrui apibendrintą informaciją apie Programos įgyvendinimo priemonių planų įvykdymą Aplinkos ministerijoje ir jai pavaldžiose institucijose.

42. Informacija apie Programos įgyvendinimo Aplinkos ministerijos ir pavaldžių institucijų priemonių planų įvykdymą kiekvienais metais skelbiama viešai institucijų interneto svetainėse.

43. Programa ne rečiau, kaip kas 3 metus peržiūrima ir esant būtinybei atnaujinama. Programos įgyvendinimo priemonių planai prireikus atnaujinami ir pildomi. Programa ir jos įgyvendinimo priemonių planai taip pat atnaujinami ir pildomi atsižvelgiant į STT ir kitų kompetentingų institucijų rekomendacijas.

VII SKYRIUS PROGRAMOS FINANSAVIMAS

44. Programa įgyvendinama iš įstaigoms, atsakingoms už Programos priemonių planų vykdymą, patvirtintų bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų. Už reikalingų lėšų planavimą pagal kompetenciją atsako Programos įgyvendinimo priemonių planą patvirtinusi įstaiga.
